

СТАНОВИЩЕ

от доц. д.ф.н. Христина Милева Тончева-Тодорова,
Катедра „Общо езиковедие и история на българския език“
при Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование **2. Хуманитарни науки**
професионално направление **2.1. Филология.**

Български език (История на българския език)

Предоставеният на журито комплект материали (на хартиен и на електронен носител) по процедурата е в съответствие в Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, чл. 66, ал. 2., и включва всички изискуеми документи по процедурата на единствения кандидат Ани Иванова Кемалова, които са в законово съответствие с изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“, описани в чл. 53 от ППАСРБ, т. 1, 2 и 3, както и в ППАС на ПУ, чл. 65, т. 1, 2, 3 и 4. По изискванията на т. 3 е представен отпечатан монографичен труд „Диахронната лингвистика и предизвикателствата на днешната образователна ситуация“, 2018 г., Пловдив.

Общо представяне на получените материали

Със заповед № Р33-2668 от 15.06. 2018 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.1. Филология. Български език (История на българския език)**, обявен за нуждите на катедра **Общо езиковедие и история на българския език** към Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат: гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.**

Представеният от гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- Молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
- Автобиография по европейски формат;
- Диплома за образователно-квалификационна степен ‘магистър’ (копие);

- Диплома за образователна и научна степен 'доктор' (копие);
- Списък на научните трудове;
- Справка за спазване на специфичните изисквания на Филологическия факултет, съгласно чл. 65 (3) ПРАСПУ;
- Анотации на материалите по чл. 65 (3) ПРАСПУ, включително самооценка на приносите;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- Преписи от протоколи от КС, ФС, АС във връзка с конкурса;
- Държавен вестник с обявата на конкурса (копие);
- Удостоверение за трудов стаж;
- Документи за учебна работа;
- Документи за научноизследователска работа.

Кандидатът гл.ас. д-р Ани Иванова Кемалова е приложил общо **15 научни труда**: 0 студии, **1 монография**, **1 книга**, **2 учебни пособия** и **11 научноизследователски разработки**. Приемат се за рецензиране **15 научни труда**, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка, **2 учебни помагала** и **4 научноизследователски проекта**.

2 научни статии засягат проблематика, свързана с проучването на сборника Судац, което е по темата на дисертационния труд на кандидатката, и са публикувани преди защитата на дисертацията – с №№ (2) и (3) от Списъка на научната продукция, но се приемат за рецензиране, понеже не са били представени при предишни процедури.

Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: 1 публикация в чужбина и 9 публикации в България. Представени са и документи (2 сертификата: за участие във форума „Изследователски подходи в обучението по български език“, 2016 г, и за участие в национална кръгла маса по проект НИ15-ФЛ-015, 2016 г.) .

Кратки биографични данни (на кандидата/-ите)

Ани Иванова Кемалова е родена през 1969 г. Завършила е Института по библиотечно дело в София през 1991 г., след което – Българска филология в ПУ „Паисий Хилендарски“ през 1996 г. През 2006 г. придобива научната и образователна степен „доктор“ по научна специалност Български език (История на българския език). От 1999 г. тя преподава в Пловдивския университет, в Катедрата по общо езикознание и история на българския език, отначало като хоноруван, а след това и като редовен асистент по *Старобългарски език* и

История на българския език. След защитата на дисертационния си труд през 2006 г. тя започна да провежда и лекционни курсове по тези дисциплини.

Обща характеристика на дейността на кандидата/-ите

Познавам Ани Иванова Кемалова от дългогодишната ни съвместна работа в Катедрата по ОЕИБЕ към ФФ на ПУ „Паисий Хилендарски“. Тя винаги съвестно и съзнателно се е отнасяла към учебния процес, водила е семинарни занятия по дисциплините *Старобългарски език* и *Историческа граматика на българския език*. След защитата на дисертационния си труд разработи и лекционни курсове по тези дисциплини, както и за други специалности във Философско-историческия факултет (Теология, Археология, История).

През своята дългогодишна вече преподавателска практика колежката Кемалова осигуряваше многобройни консултации със своите студенти, като специално разработи и продължава и досега да администрира уебсайт с учебно съдържание (<http://kemalova.info>). Трябва да подчертая, че този уебсайт бе първият опит във Филологическия факултет, който отговаряше на студентските търсения на материали по историко-лингвистичните дисциплини, още преди в Пловдивския университет да бъде създадена платформата за електронно обучение Moodle. Днес в тази платформа има повече от 100 електронни курса и практически семинари, включително и такива по *Историческа лингвистика*.

Колежката Ани Кемалова е подготвила четирима дипломанти, които през последните две години защитиха блестящо своите дипломни работи по *История на българския език*, а също така е рецензирала редица дипломни работи на студенти от бакалавърските и магистърските програми на Филологическия факултет на ПУ.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Основният труд, с който Ани Кемалова участва в процедурата, е „Диахронната лингвистика и предизвикателствата на днешната образователна ситуация“. Той е резултат от дългогодишното преподаване на историко-лингвистичната материя и от целенасочените усилия на авторката да предлага допълнителни решения в обучението по тази сложна университетска материя, която предизвиква толкова проблеми при подготовката на студентите. Колежката е в процес на постоянно търсене на нови и нестандартни решения на преподаване, които биха осигурили едно по-задълбочено и успешно вникване в медиевистичната проблематика, в четенето и анализирането на средновековните текстове. В книгата е представена концептуалната обусловеност на методиката на обучение в хуманитарните специалности с кредитния баланс в рамките на една дисциплина и нейната

относителна тежест в общия образователен цикъл на висшето образование. В нея са изнесени съпоставителни данни на всички специалности във Филологическия факултет на ПУ, които включват предмети от направлението Историческа лингвистика, в двете форми на обучение (РО и ЗО), за период от 10 години, като са анализирани детайлно и илюстрирани в диаграми съотношенията брой часове и проценти за различните специалности (напр. на с. 49, 51, 52 и др.). Като отчита спецификата на историческата езиковедска материя и си дава ясна сметка за необходимостта от задачи, подходящи за пълноценна самостоятелна извънаудиторна работа, Ани Кемалова написва две помагала по Старобългарски език: Помагало по старобългарски език. Фонетика. УИ „Паисий Хилендарски“, 2016; Помагало по старобългарски език. Морфология, УИ „Паисий Хилендарски“, 2016 г. Първата част е фонетична, в нея всяка страница е разделена на съответните въпроси и възможности за даване на верен или грешен отговор на задачите. Втората част следва същата матрица, но с морфологични задачи. Може определено да се подчертае, че става въпрос за качествено нов тип учебни пособия. В тях структурирането на въпросите и заложените образци си кореспондират възможно най-пълно с разбирането за езиковия континуум и взаимната обусловеност на езиковите явления. Задачите са градиращи по трудност и решаването на всяка превежда студентите към по-нататъшно изграждане на знания за езиковата материя. Това са не просто задачи, а истински провокативни въпроси, които стимулират и поощряват изпълняващия ги, който изпитва реално удовлетворение от тази интелектуална провокация. Забавната постановка, която е положена в основата на този тип ментални игри, наистина се харесва от студентите и те се впускат в следващата стъпка, понеже психологическата нагласа на младите е свързана с ролевата игра, разчита се на конкретен мисловен тип, постигането на определени нива, напомнящи тези в компютърните игри.

Поради гореописаните уникални особености на помагалото не буди изненада фактът, че то е сертифицирано от Патентното ведомство на Република България като „полезен модел“ на учебно помагало, защитен и регистриран с № 2630 от 06. 07. 2017 г., и с това печели приза за първо подобно пособие от книжен тип, което получава признание за изобретение по смисъла на *Закона за патентите и регистрацията на полезните модели*.

От представените за участие в процедурата статии още две засягат същите въпроси – за потенциала на електронните ресурси и за интегрирането на учебния материал в дигитална среда. Това са статиите: „Алтернативни средства в обучението по диахронно езикознание“, 2009, и „Езикова компететност и интуиция – успешната формула за работа с едно нестандартно помагало по старобългарски език“, 2017.

Фокусът на научните търсения на Ани Кемалова в продължение на доста години е бил съсредоточен върху проучването на славянската юридическа книжнина, по-точно на лексикалните, ортографичните и текстологичните характеристики на правните текстове през Средновековието. Лексикалните проучвания на кандидатката се простират върху словното богатство на определени писмени паметници, като резултатите от тези проучвания са изнесени в няколко публикации: статиите „A greek loan in bulgarian language“, 2009; „За софийския препис на сборника „Судац“ и неговото място в изучаването на българската езикова история“, 2011; тук трябва да отбележим най-съществената – книгата „Един юридически сборник от XVII в.“, 2017, в която е направен речник индекс на всички словоформи, регистрирани в ръкопис № 101 (36) от колекцията на Пловдивската народна библиотека „Иван Вазов“. Тя е ценен принос в изучаването на лексикалното богатство на юридическите текстове от тази епоха.

Някои публикации представят и правописно-ортографичните модели на ръкописите с правно съдържание, напр. „Някои ортографични правила на Судац от XVII век в контекста на средновековната южнославянска правописна традиция“, 2003, „Книжовна норма и народноезикови черти в един новобългарски писмен паметник“, 2014 . Други са посветени на морфологичните и синтактичните особености на ръкописните паметници от XVII–XIX в: статиите „Някои бележки върху диахронията на местоименната система“, 2006, „Наблюдения върху употребата на някои нелични глаголни форми в така наречения Кесариев препис на Паисиевата „История“, 2012, „За някои синтактични специфики на средновековния юридически текст“, 2013, „Обектна и субектна реприза в синтактичната структура на славянския юридически текст“, 2016.

Всички представени публикации отразяват напълно оригинални, авторски проучвания на гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова и представляват безспорен научен принос за развитието на славянската ръкописна медиевистика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова, **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси. Теоретичните му разработки имат практическа

приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова е **несъмнена**.

Постигнатите от гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет при Пловдивския университет за избор на гл. ас. д-р Ани Иванова Кемалова на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление **2.1. Филология. Български език (История на българския език)**.

11. 07. 2018 г.

Пловдив

Изготвил становището:.....

(доц. д.ф.н. Христина Тончева-Тодорова)